Vägledningsdokument för handläggning av anmälningsärenden för mindre muddringsprojekt

Underlagen kommer i huvudsak i den ordning de kommer upp i handläggarstödet.

Muddring (vattenverksamhet)

Vägledande underlag

Havs- och vattenmyndigheten. Muddring och hantering av muddermassor. Vägledning och kunskapsunderlag för tillämpningen av 11 och 15 kap. miljöbalken. Rapport 2018:19.

Muddring och hantering av muddermassor - Publikationer - Data, kartor och rapporter - Havs- och vattenmyndigheten

I handboken beskrivs bland annat muddringstekniker, avvattning och transport av muddermassor, samt olika sätt att hantera muddermassor. Miljöeffekter beskrivs. Planering inför åtgärder, så som bottenförhållanden, sedimentförhållanden, biologiska och hydrologiska förhållanden, val av plats för dumpning etc. Skyddsåtgärder, kompensationsåtgärder. Vilken prövning som krävs. Egenkontroll, tillsyn och lagstiftning.

I bilaga 1 finns information om vad en anmälan om muddring/ansökan om tillstånd ska innehålla.

I bilaga 2 framgår vad man behöver tänka på vid provtagning av sediment och analys av sedimentprov.

Sveriges geologiska undersökning på uppdrag av Naturvårdsverket. Klassning av halter av organiska föroreningar i sediment. SGU-rapport 2017:12.

Klassning av halter av organiska föroreningar i sediment

Klassningen av organiska miljöföroreningar i sediment baseras på uppmätta halter i svenska kust- och utsjösediment, och är en uppdatering av tillståndsklassningen i tabell 30 i Naturvårdsverket rapport 4914 Bedömningsgrunder för miljökvalitet – Kust och hav från år 1999. Klassningen är avsedd att användas som stöd vid tolkning av analysresultat för sedimentprover för att få en uppfattning om föroreningsgraden i det undersökta området, och ger möjlighet att identifiera områden med förhöjda halter.

Naturvårdsverket. Branschlistan förorenade områden 2025.

branschlistan-fororenade-omraden-ar-2025.pdf

Kartläggning och inventering av förorenade markområden i Sverige utfördes i huvudsak mellan år 1999 och 2015. Arbetet styrdes av en branschlista som angav vilka

branscher som skulle inventeras respektive enbart identifieras. Listan har uppdaterats i omgångar när ny information tillkommit och är fortfarande styrande för inventeringsarbetet. År 2023 och år 2024 har branschlistan uppdaterats för att vägleda inventeringsarbetet om förorenade sediment respektive PFAS-förorenade områden.
Havs- och vattenmyndigheten. Ålgräsängar. Webbsida. 2016. Ålgräsängar - Ålgräs - Arter och livsmiljöer - Havs- och vattenmyndigheten Information om ålgräsängar. På webbsidan finns information om naturtypen, utbredning och status med mera. Det finns även en karta med observationer av ålgräs.
Havs- och vattenmyndigheten. Lektidsportalen. Webbsida. 2023. Lektidsportalen - Arter och livsmiljöer - Havs- och vattenmyndigheten Lektidsportalen är ett webbaserat system som hjälper den som utför, eller ger tillstånd till, arbeten i vattenmiljöer att få nyttig information om svenska fisk- och kräftdjursarter och deras känsliga perioder.
Naturvårdsverket. Strandskydd – en vägledning för planering och prövning. Handbok 2009:4. 2012. Strandskydd – en vägledning för planering och prövning Vägledning om prövning av strandskyddsansökan. Det har skett en del lagändringar sedan handboken gavs ut men den ger fortfarande ett bra stöd. Kompletteringar finns på Naturvårdsverkets webb. Vägledning om strandskydd
Havs- och vattenmyndigheten. Årlig rapportering om beviljade och utnyttjade dumpningsdispenser och muddringsbeslut. Webbsida. 2025. Rapportering av utförda dumpningar av muddermassor - Dumpning - Arbete i vatten och energiproduktion - Havs- och vattenmyndigheten Havs- och vattenmyndigheten samlar årligen in information från länsstyrelserna gällande beviljade och utnyttjade dispenser för dumpning av muddermassor i havet samt beviljade och genomföra muddringar. På den här sidan finns information om den rapporteringen som länsstyrelsen ska göra till Havs- och vattenmyndigheten.
Havs- och vattenmyndigheten. Muddring och grävning och utfyllnad. Webbsida. 2014. Muddring och grävning och utfyllnad - Arbete i vatten och energiproduktion - Havs- och vattenmyndigheten

Vägledning om bestämmelser vid muddring och grävning i vattenområde med hänvisningar till lagstiftning, rapporter, intressanta domar etc.
Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. 2025. Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark (mg/kg TS) v 2.3 Den senaste versionen av Naturvårdsverkets generella riktvärden, där riktvärdena för kadmium och krom (VI) uppdaterades i augusti 2025. Information om bakgrunden till riktvärdena finns att ta del av på Naturvårdsverkets webbplats Riktvärden för förorenad mark.
Naturvårdsverket. Stöd och information. Förorenade sediment. Webbsida. 2025. Förorenade sediment Vägledning om vissa moment i arbetet med att avhjälpa föroreningsskador i sediment där frågeställningar och metoder skiljer sig mellan förorenade områden på land respektive sediment.
Naturvårdsverket. Miljöeffekter vid muddring och dumpning. En litteratursammanställning. Rapport 5999. Oktober 2009. Miljöeffekter vid muddring och dumpning ISBN 978-91-620-5999-6 Sammanställning av kunskapen kring miljöeffekter vid muddring och dumpning av muddermassor i vatten, omfattande sjöar och vattendrag men med tyngdpunkt på marin miljö. Litteraturstudien innefattar ett ekosystemperspektiv och belyser eventuella skillnader mellan olika geografiska regioner.
Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Lantbruksuniversitet. Kunskapssammanställning om effekter på fisk och skaldjur av muddring och dumpning i akvatiska miljöer. Aqua reports 2020:1. En syntes av grumlingens dos och varaktighet. grumling2020.pdf Kunskapssammanställning om effekter på fisk och skaldjur av muddring och dumpning i akvatiska miljöer. I denna rapport sammanställs befintlig kunskap om hur grumling från framför allt muddring och dumpning påverkar fisk- och skaldjur. Även indirekta och långsiktiga effekter av muddring och dumpning exemplifieras.
Havs- och vattenmyndigheten. Miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn och prövning. Webbsida. Miljökvalitetsnormer vid prövning och tillsyn - Vägledningar - Vägledning, föreskrifter och lagar - Havs- och vattenmyndigheten Vägledning till tillsyns- och prövningsmyndigheter med syfte att underlätta tillämpning av miljökvalitetsnormerna för vatten enligt miljöbalken.

Annat material

Statens Geotekniska Institut. SGI Vägledning 10. Bakgrundshalter i sediment. Begrepp, undersökningsmetoder och tillståndsbaserade bedömningsgrunder. April 2024

Bakgrundshalter i sediment (publikation)

Vägledning från SGI som ger kunskap, råd och rekommendationer, men är inte en anvisning för tillämpning av föreskrifter eller regelverk. Vägledningar ger uttryck för SGI:s samlade syn inom ett område.

Denna vägledning har en bred målgrupp, eftersom det är aktuellt att utvärdera uppmätta föroreningshalter i sediment i många olika situationer. I vägledningen förtydligas innebörden av begreppet bakgrundshalt i sediment och hur begreppet används i olika sammanhang, såsom vid inventering och utredning av förorenade sedimentområden, vattenförvaltning, prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet och vid hantering av dumpningsdispenser. Här lyfts också några viktiga aspekter att tänka på vid undersökning av bakgrundshalter i sediment.

Statens Geotekniska Institut, Expertstöd

Expertstöd - SGI

SGI erbjuder expertstöd till de som arbetar med förorenade områden, förorenade sediment eller deponier på en kommun eller en länsstyrelse.
Expertstöd erbjuds inom:

- Utredning och åtgärder av förorenade områden (mark, grundvatten och sediment), exempelvis frågeställningar rörande utformning av provtagningsplaner och riskbedömningar.
- Miljöjuridiska aspekter relaterade till 10 kap. miljöbalken, exempelvis stöd i bedömning av ansvarsfrågor och hänvisning till praxis.
- Bedömning av tekniska konstruktioner utifrån gällande krav på deponier, inklusive deponigas.

Kemakta Konsult AB på uppdrag av Länsstyrelsen Västra Götaland. Kriterier för tributyltenn, Irgarol och diuron i muddermassor som omhändertas på land. Rapport från projekt Hav möter land. Rapport 2013:37. Kemakta AR 2012-26. Maj 2013.

Kriterier för tributyl-tenn, Irgarol och diuron i muddermassor som omhändertas på land

På uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län projekt ”Hav möter land” har Kemakta tagit fram kriterier för bedömning av halter av organiska tennföreningar, Irgarol (cybutryne) och diuron. Målsättningen är att dessa kriterier ska kunna användas för att göra miljömässiga bedömningar av framför allt mindre muddringsprojekt. De framtagna kriterierna täcker in klassificering som farligt avfall, riktvärden för förorenad mark, nivåer som motsvarar mindre än ringa risk samt ringa

risk, nivåer för uppläggning av massor på en deponi för inert, icke-farligt respektive farligt avfall. I de flesta fall har kriterier både för totalhalt och lakbar mängd tagits fram.
Svenska Geotekniska Föreningen. Åtgärdsportalen. Muddringsmetoder – Fördjupning. Webbsida. Muddringsmetoder – Fördjupning – Åtgärdsportalen Beskrivning av olika muddringsmetoder.
SESAM. Sedimentsamverkan mellan myndigheter. Rena sediment. Erfarenheter. Webbsida. Erfarenheter - Rena sediment SESAM (Sedimentsamverkan mellan myndigheter) har samlade erfarenheter från genomförda och pågående utredningar och åtgärder av förorenade sediment på sin webb. Exempel på viktiga erfarenheter är vilka undersökningar som behövs inför en åtgärd eller vilka metoder som fungerar i olika typer av miljöer.
Länsstyrelsen i Norrbotten, Västernorrland och Västra Götaland. Fiskeutredning. Webbsida Fiskeutredning | Länsstyrelsen Norrbotten Fiskeutredning | Länsstyrelsen Västernorrland Fiskeutredning | Länsstyrelsen Västra Götaland Länsstyrelsernas fiskeutredningsgrupp arbetar nationellt på uppdrag från mark- och miljödomstolar och andra myndigheter. De gör bland annat fiskeutredningar vid tillståndsprövningar av vattenkraftverk, muddringar eller andra verksamheter som påverkar fiskbestånd.
VISS (VattenInformationsSystem Sverige). Webbsida Välkommen till VISS VISS är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten. I VISS finns klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.

Hantering av muddermassor (miljöfarlig verksamhet - avfall)

Vägledande underlag

Havs- och vattenmyndigheten. Muddring och hantering av muddermassor. Vägledning och kunskapsunderlag för tillämpningen av 11 och 15 kap. miljöbalken. Rapport 2018:19.

Muddring och hantering av muddermassor - Publikationer - Data, kartor och rapporter - Havs- och vattenmyndigheten

Avsnitt 1.5: I detta avsnitt i handboken beskrivs olika sätt att hantera muddermassor.

Sidorna 20-21, 76-78: Dessa sidor i handboken handlar om avvattning av muddermassor, återvinning för anläggningsändamål och transport av muddermassor.

Sidorna 23, 76-77: Dessa sidor i handboken handlar om deponering av muddermassor.

Naturvårdsverket, Biologisk behandling – rötning och kompostering, 2025.

Biologisk behandling – rötning och kompostering

Tillsynsvägledning riktad till den som ska bedriva tillsyn på anläggningar för rötning och kompostering.

Naturvårdsverket. Vägledning till MPF 29 kap. Avfall. 2026-03-11. Version 3.

Vägledning till MPF 29 kap. Avfall

Dokument som vägleder om 29 kap. i miljöprövningsförordningen (MPF) (2013:251). Uppdateringar sker löpande.

På sidan 9 om deponering av muddermassor.

På sidan 13 om biologisk behandling.

På sidan 15 om återvinning av avfall för anläggningsändamål.

På sidan 16 om avvattning av muddermassor.

På sidorna 18 och 19 om lagring av avfall.

Naturvårdsverket. Återvinning av avfall i anläggningsarbeten. Handbok 2010:1. Utgåva 1. Februari 2010.

Återvinning av avfall i anläggningsarbeten - Handbok 2010:1

Vägledning för att underlätta återvinningen av avfall i anläggningsarbeten på ett miljö- och hälsomässigt säkert sätt. Här beskrivs den lagstiftning som berörs vid återvinning

av avfall i anläggningsarbeten och hur miljömålen berörs, vilken kunskap om avfallen som är väsentlig vid återvinning av avfall i anläggningsarbeten och hur handläggningen av sådana ärenden där avfall återvinns kan gå till. Det finns också vägledning om riktvärden för ringa risk. Sidorna 48-50 om nivåer för mindre än ringa risk.
Miljösamverkan Sverige, Bedömning av prövningsnivån vid återvinning av schaktmassor i anläggningsändamål, 2016 Bedömning av prövningsnivån vid återvinning av schaktmassor i anläggningsändamål En hjälp i bedömningen av när en anläggning där schaktmassor (avfall) återvinns för anläggningsändamål bör anmälas (C-verksamhet) eller när det krävs tillstånd (B-verksamhet)
Naturvårdsverket. Tolkning av centrala begrepp vid hantering av massor. 2023. Tolkning av centrala begrepp vid hantering av massor Naturvårdsverkets vägledning om masshantering och användning av massor för anläggningsändamål.
Naturvårdsverket. Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper. Version 3. 2023 Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper Vägledning om masshantering och användning av massor för anläggningsändamål.
Naturvårdsverket. Tillsynsvägledning. Avfallstransporter inom Sverige. Webbsida. 2024. Avfallstransporter inom Sverige
Naturvårdsverket. Mottagningskriterier för avfall till deponi. Handbok 2007:1 med allmänna råd till Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall (2004:10). Handbok 2007:1. Januari 2007. Mottagningskriterier för avfall till deponi – Handbok 2007:1 Den som ska deponera behöver karaktärisera avfallet och känna till dess sammansättning och lakbarhet. Det finns mottagningskriterier som anger på vilken deponi avfallet får tas emot. Handboken ger vägledning till reglerna om mottagningskriterier.
Havs- och vattenmyndigheten. Handläggning av en dumpningsdispens – Vad ska man tänka på? Rapport 2015:28. Reviderad 2017-07-07 rapport-2015-28-handlaggning-av-en-dumpningsdispens-vad-ska-man-tanka-pa.pdf

Beskriver vad en ansökan ska innehålla, handläggningen, egenkontroll, tillsyn och tillsynsvägledning, straffbestämmelser och årlig rapportering till Havs- och vattenmyndigheten. I bilaga 1 beskrivs konventionerna.

I bilaga 2 finns en checklista över vad en dumpningsansökan bör innehålla.

I bilaga 3 finns en checklista över analys avseende föroreningar.

Annat material

Helsinki Commission. Baltic Marine Environment Protection Commission. Helcom Guidelines for the Disposal of Dredged Material at Sea. Juni 2007.

HELSINKI COMMISSION, sidan 30.

Form for reporting on disposal of dredged material at sea. Approved by Helcom Monas October 2006.

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, dom i mål M 6161-21, 2022-12-16.

m-6161-21-dom-2022-12-16.pdf

Om att rensningsmassor inte omfattas av 29 kap. 18 § i miljöprövningsförordningen (2013:251).

Avfall Sverige, riktvärden för farligt avfall

2019:01/Uppdaterade bedömningsgrunder för förorenade massor - Avfall Sverige

Vägledning om klassificering av avfall. För att kunna granska verksamhetsutövarens bedömning. Beställningsbar rapport (300 kr).

Miljösamverkan Sverige. Hantering av massor. 2016.

Hantering av massor - Miljösamverkan Sverige

Några verktyg som underlättar tillsynsmyndigheternas arbete med schaktmassor. Notera att denna vägledning inte specifikt handlar om muddermassor, vilket gör att den inte är helt kompatibel med det nu aktuella handläggarstödet.

Länsstyrelserna. Kontrollera avfallstransportörer. Webbsida. 2025.

Hem - Kontrollera avfallstransportörer

Ett register för vilka företag som har tillstånd för transport av avfall.